

28-1-70

Kyprinos

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

10-17/12/69

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) .. Πολύμυλος ...
(παλαιότερον ὄνομα : Χατοβα), Ἐπαρχίας ... Κοζάνης,
Νομοῦ ... Κοζάνης
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος .. Βαίος
Αλεξίου ἐπάγγελμα .. Διδάσκαλος
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ... Πολύμυλος - Κοζάνης ...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον ... ἑπτὰ (7)
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
- α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον .. Αριστείδης .. Αφεντουαίδης
τοῦ Ἰωάννου
ἡλικία ... 67 ... γραμματικαὶ γνώσεις ... Στ' Δημοτικῶν
..... τόπος καταγωγῆς .. Ζάβαρα
Τραπεζούντος - Ἐξαπαρτίτης τὸ ἔτος 1922.
β) Δημ. Βασιλειάνης, ἡλικία 72, Γεωργίου Ἀρτεμίου
τοῦ Γεωργίου Χαμηλοῦ Τραπεζούντο Ἐξαπαρτίτης τὸ 1922 -

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; ... Διὰ σποράν ἡ περιοχή Καμπανῆ
Τραπεζούντος ... Διὰ βοσκήν περιοχή Κεράσι -
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; ... Ἦ. πῆρχον ... Χωρισταί
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ. Αἱ ἰδιοκτησίαι
διὰ βοσκήν ἀνήκον εἰς χωρικοὺς ... Τὰ Βουκοτόλια εἰς Κοινότητα ..
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; ... Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν
ἐφ' ὅσον ἦ καὶ διανέμει κτλ. εἰς τέκνα μετὰ θάνατον

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; ... *Οἱ... κάτοικοι... ἡ.β. καλοῦντο*
Εἰς ἀμφοτέρας... τὰς ἔργασίας...

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; ... *Ν.Α.Ι.*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ με ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ...

Ἐργάζοντο χωρικοὶ μετὰ τῶν οἰκογενειῶν ἐν
λακκάνοντες αὐτοὶ ἀμοιβὴν πρὸς 50% τῆς ἐσοδείας.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) *μισακάτορες* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

Ἀπὸ γεωργῶν

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; *Εἰς εἶδος.*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται : ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερινόν, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητόν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; ...

Ἐχρησιμοποιοῦντο ἔργαται ἄνδρες καὶ γυναῖκες
ἀπὸ τοῦ χωρίου. Ἡ ἀμοιβὴ των ἦτο εἰς χρῆμα εἶδος.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο*

ἐκ δοῦλοι καὶ δοῦλαι ἄτομα πτωχῶν οἰκογενειῶν
ἀπὸ τοῦ γόστου τοῦ χωρίου.

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *Οἱ... κ.ε.α. καὶ... κ.ε.α. ... ἐπ.η.α.κ.α.*

ἐν ἔργασίαν εἰς Κωνσταντῖν καὶ Ρωσσίαν.

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... *Ν.Α.Ι.* ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *Ἐπ.η.α.κ.α. ... ἐπ.η.α.κ.α.*

καὶ ὡς ἔκκενται, κτίσται, βαφεῖς, ἐμποροὶ.

μ.π.π.

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

..... Μεχρι... τοῦ 1922... οἱ... ἄγροί... ἐλιπαίνοντο
μόνον... με ζωϊκὴν κόπρον...
... τοῦ λίπασμα... ἦτο... ἀγνωστον...
.....

- 2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; τοῦ 1935.....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας;

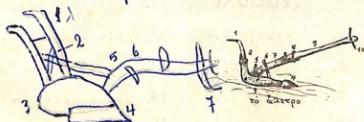
..... Ἀπὸ τοῦ 1925.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Ἀπὸ τοῦ 1925... ἐχρησιμοποιεῖτο...

τοῦ μονοφτερου ἄροτρον εἰς ἅπαντα τὰ χωράφια
Ἡ προμήθει ἐγένετο ἀπὸ τὴν Βολὴν (Γαβάρη)

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

- 1... λαβὴ... 4... ὄνι... 7... χαντζας... 10.....
2... σταυροῦς... 5... σταυρὰρι... 8.....
3... λαμα... 6... .. 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) τοῦ 1936..
3) Μηχανὴ θερισμοῦ τοῦ 1933.....

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)..... Τό. ἔτος 1933.

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ Τό. ἔτος 1952.....

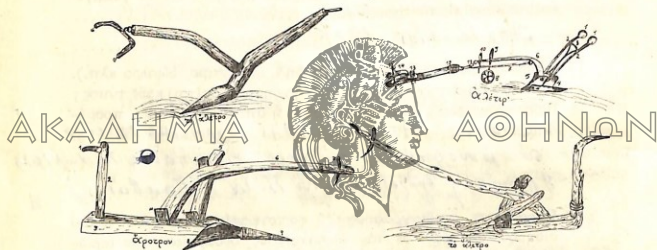
στ'. 1) Τό ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

..... Τό. ξύλινον ἄροτρον. τό. κατασκευάζον.....

..... Τεχνίται. τοῦ. χωρίου: -.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

οὐδμία διαφορὰ.

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

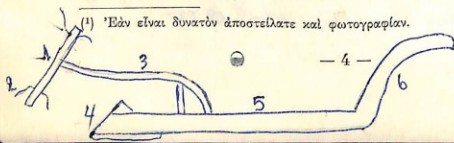
1. ...ζυγός.....6. ...χερούλι.....11.

2. ...ζεῦλες.....7.12.

3. ...καλάμι.....8.13.

4. ...ἔνι.....9.14.

5. ...καύτσουρο.....10.15.

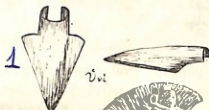

⁽¹⁾ Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὑνὶ. Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Τὸ ὑνὶ διὰ μαλλίεργειαν ὅλων ἐμὲ βέβαιον
ἀγρῶν εἶναι. Ἐπὶ ὑπὸ ἀρίθ. 1

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

Τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου εἶναι ἐξιδιαιρισμένον
6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; Ἐκ ξύλου.

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).

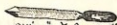
Σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι.
Ξυλοφαῖ κλπ.

πριόνι

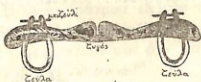

ἀρίδι

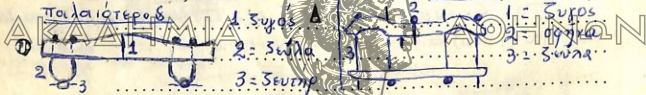

ξύλον ἢ ξυλοφαῖ (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος, ... ἔχρησιμοποιεῖτο βοεῖς...
καὶ ἄλλα -
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... Δύο - τῶν α.
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; Διὰ τοὺς βοεὺς ἀναγκαῖος, διὰ τὴν ἀλόγα ὄχι -

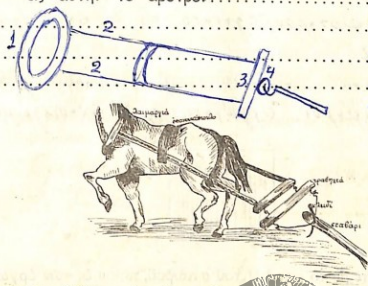
Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουρία, λοῦρα, ζεύλας, πιζεύλια κλπ.) ... Νεώτερος

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ... 1. Διχαλωτό
2. ζεύλα
3. ζευτήρ (σκαφινὴ ἢ φέρμος)
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).
λέγεται ζυγοτάρι... (λουρί ἀπὸ φέρμος)
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; ... ἀπὸ τοῦ 1947...

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; ... Τὸ ζέψιμο γίνεται μὲ θηπειὰ καὶ χάρο

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

1 = ζαμαργιά (χάμουργο)
2 = λουριά
3 = φαλαγκάρι (ξύλινο)
4 = θηλειά που προσδένεται εἰς ἄροτρον

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποίος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

Παλαιότερον καὶ σημερινὸν ἀργῶναι οἱ ἄνδρες

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .. α). τὰ βοδιὰ τὰ ζεύξιμο γίνεται μὲ ζυγόν, ζεύγες, καὶ δερμάτινον λουρί που συνδέει τὸν ζυγὸν μὲ τὸ ἄροτρον.
β)... τὸν ἄλογον γίνεται μὲ χάμουργα.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. Τὸ ζεύξιμο γίνεται μὲ εὐθύγραμμο ξύλο μὲ κρῖνον (χειλκων) ἐπὶ καὶ τῶν κρῖνων που συνδέεται μὲ τὸ ἄροτρον. Στὸ ξύλινον μέρος πρὶν συνδεσθῇ μὲ τὸν ζυγὸν ἔχει τρύπες που μπαίνει σφήνα καὶ προσδένεται μὲ λουρί.

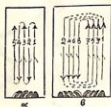
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
Μὲ... σχοινί... ἢ... χαρὶς... σχοινί... μὲ λινὸ
ο.μ.λ.λ.ε.λ. —

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακίαις (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

... Π. αὐλακίαις ἐγένετο ὡς τὸ σχεδιάγραμμα
α.

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

... Σήμερα ὀργώνεται ὡς τὸ σχεδιάγραμμα β.

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαορίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ;

Ἡ σπορά ἐγένετο παλαιότερον, ἐπίσης
καὶ σήμερα με σποριές.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαορίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακίαν ;

Ἐχωρίζετο ἡ σποριά με αὐλακίαν
τὸ γότιο γίνεται καὶ μετὰ τὸ 1922

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ;

Δεν ὑπάρχει συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά μὲ βί-
παιης-

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερα). Δηλ. ἡ διανοίξεις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Ἡ διανοίξις τῶν αὐλάκων ἐγένετο με τὸ ὑνί
πλαγίως. Τὸ ἴδιον καὶ μετὰ τὸ 1922

μέχρι 1968 - - 8 -

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. Εἰς. Εἰς. γενικῶς... τὰ... ἔργαματα.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Ἐγένετο καὶ γίνονται 3 ὀργώματα (διβόλισμα)

Τὸ 1^{ον} τὸν Μάρτιν

Τὸ 2^{ον} τὸν Ἰούνιον

Τὸ 3^{ον} τὸν Σεπτέμβριον

Τὸ 4^{ον} σπορὰ τὸν Ὀκτώβριον. -

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ἐγένοντο καὶ γίνονται 3 ὀργώματα

Τὸ 1^{ον} Νοεμβρίον. Τὸ 2^{ον} τὸν Μάρτιν. Τὸ 3^{ον} τὸν Ἀπρίλιον

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ σπαρτόν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Ἐπὶ 3 ἐτὶς

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἄραβόσιτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; 3 ὀργώματα... φθινόπωρον καὶ

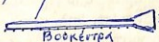
ἄνοιξις. -

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

Κατὰ τὴν σπορὰν χρησιμοποιεῖται τὸ δισάκι.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἄλλει-
 ποειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
 τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον;

... *Μέ... σιδηρένια... ξύστρα... σκήμιος... τρα...
 ... πεδίου... τοποθετουμένη... εἰς... τὴν... ξύλινην...
 ... βουκέντρον... -* *ξύστρα*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
 σμα, διβόλισμα); ... *Μετὰ... τὸ... ὄργωμα... γίνεται...*

*ἰσοπέδωσις... τῆς χωραφίας... διὰ... σβάρνης... σιδηρᾶς
 ὡς... κατωτέρω... σκῆμα... -*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα,
 τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
 περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
 διάσματα ἢ φωτογραφίαι: (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
 διάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
 που· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Εργαλεία διὰ ἐκσκαψίμο καὶ σκαλίσμα τῶν
ἐγγραῶν καὶ τῶν κήπων χρησιμοποιοῦνται ὁ παχιάς,
ἡ τσοπά καὶ τὰ μακρῶν ἐκχηματα μακρὰ καὶ τὸ
σκαλιστήρι

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

Πρὸ τῶν 1920 βοηθοῦσε τὸν ζευγάν ἕνα παιδί
ποῦ τὸ ἔλεγαν ἔμπρεμαν. Βάδιζε μπροστά καὶ μίριζε
μετὰ τοῦ 1922 οὗτος πρόσωπον εὐδαίμονα βοήθα.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
ράν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
εἴδους. ... ~~Εκαλλιεργοῦντο ἀμμουδάρες καὶ ἐλαφρά χωράφια~~
ἡ σπορὰ ἐγίνετο πεταχτά καὶ σὲ σκαλίσμα
ἀραιῶντις. - Μετὰ τοῦ 1922 ἡ σπορὰ ἐγίνετο
ἐν αὐλάκις.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

Εκαλλιεργοῦντο πρὸ τοῦ 1920 καὶ μετὰ τοῦ 1920
χωράφια πν. δα' ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ σπορὰν σιταριῶν.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς)
καὶ ἄλλως. ... πρὸ τῶν 1920 εἰς φασίαις ἀποστάσεως 0,80 μ.
μετὰ τοῦ 1922 εἰς αὐλάκις ἀποστάσεως 0,80 μ. καὶ
φυτὸν ἀπὸ φυτὸν 0,35 μ.

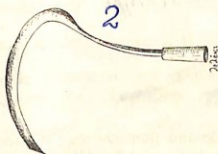
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Εργαλεία θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Ἐθερίζοντο με δρεπάνι με νόση κα
τό βχῆμα 3

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

Σήμερα δὲν εἶναι εἰς χρῆσιν τὸ ὑπ' ἀριθ. 3.

δρεπάνι, ἀλλὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 2. -

Ἀπὸ τοῦ 1954 ἤρχισεν καὶ ἡ χρῆσις τοῦ θεριστικοῦ ἐργαλείου.

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποια ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) με μασσες.

ἀκριβοῦς ὡς τὸ βχῆμα.

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσετε αὐτήν).

Ἡ λεπίς τοῦ δρεπανιοῦ ἦτο ὁμαλὴ.

καὶ οὐκ ὀδοντωτή. Ὁμοίως βέβαιον.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσετε ἢ φωτογραφήσετε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Ἡ χειρολαβὴ ἦτο κατασκευασμένη ἐκ ξύλου.

λα. (1) ... ὁ σιδηροῦς βχλετός ἐλέγετο.

χειρολαβή

δρεπάνι. -

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Ο... σιδηρᾶς*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *Αεν... ὑπῆρχε... πατέ... ἡ... χρῆσις.*

*δι' ἐκριζώσεως τῶν δημητριακῶν...
Δι' ἐκριζώσεως γίνεται ἡ συγκομιδὴ τῆς φακῆς,
ρεβιθιῶν καὶ ρόβης.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ.

ἐθερίζοντο καὶ θερίζονται ἐν ὕψει... 0,40... ἐκ ἀπόψεως ἐδάφους

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

λέγοντο... ἀπὸ... ἀνεκὰθεν... αλαφρία

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ;

*Οἱ ἴδιοι... οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους
τὰ δράγματα.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὰ δράγματα τοποθετοῦνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους

πολλὰ μαζί... 20 περίπου... Αἱ κεφαλαὶ τῶν

σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν ἴδιαν κατεύθυνσιν.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
 λοῦνται ἀγκαλιές. *Πρὸ. τῶν. 1920. ἔρχεται. Βαῦρα.....*
ἀπὸ. τοῦ. 1920. ἔρχεται. Χερσ. βουλο. -.....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;
Θερίζουν. ἄνδρες καὶ γυναῖκες.....
Ἐπαγγελματίαι θερισταὶ. οὗν ἔρχονται ἀπὸ.....
ἄλλου. τόπου. -.....

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς) ; Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας οἰκονομολογίαν).....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;
... οὐδέν. ἔφερον εἰς χεῖρας πρὸ τῶ 1920.....
καὶ μετὰ 1920. μέχρι σήμερον. -.....
... οὐδέν. ἔφερον εἰς τὴν μέσσην καὶ.....
... πάλιν καὶ σήμερον. -.....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Οὔτε ἐφίετο προσοχή πρὸ π. 1920. ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν. Οὔτε καὶ σήμερον.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ... *Ἐτραγουδοῦσαν πρὸ π. 1920. τὰ ἔτη τραγούδια : 1) Ἡ Γερόνα 2) τὸ Οὐαί. 3) τοὶ Ἀκρίτα. 4) τῇ Τρίτῃ τὸ γεφύρι. Σήμερον. μετὰ τὸ 1922. δὲν συνηθίζεται...*

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. ... *Μέχρι τὰ 1920 ἀφῆκαν τὴν γυναιὰν τοῦ χωραφιοῦ ἀθήριστον καὶ τὸ δυνόμειν ὁ ποδέρν. Τοὺς στάχυν τοὺς τρίβουν καὶ τὸ σιτάρι τὸ ἀλέθουν καὶ τὸ νέον ἔτος ἔκαμνον προθύμι. — Ἀμερικὰς. στάχυν τοὺς ἔκαμνον. βαυρὺ. τὸν ὁποῖον ἔτεποθετοῦσαν ἐν εἰκονοστάσι. —*

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

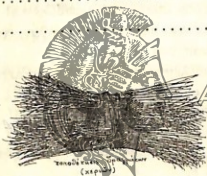
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ δεμάτιασμα ἐγένετο πρὸ π. 1920. καὶ μετὰ μέχρι τοῦ 1968 ἀμέσως μετὰ καὶ θερισμοῦ.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὸ δερμάτιασμα γίνετο καὶ γίνεται.....
 ἀπὸ 2 ἄτομα. Τὸ ἓνα ἄτομο μούλια,
 καὶ χερόβουλι καὶ τὸ ἄλλο φέει.....
 Τὰ δερμάτια δεδέναντο μὲ τὸ ἴδιον.....
 σιτάρι (τὰ μεγαλύτερα εἰς ὕψος).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος.....
 εἰς 6 στροφάς καὶ 13 δερμάτια... σπάρτα...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Απὸ τοῦ 1936.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... 1)... Ὁρμημα
 τὸ φθινόπωρον... 2)... Ὁρμημα τὸν Ἀπρίλιον
 δεύτερον... 3)... Γίνεται τὸ χεράφι οὐλακίς
 (καρίκια) εἰς ἀπόστασιν 0,80 μ. καὶ ἔντος
 αὐτῆς τὸ πόδεξιται ὁ σπόρος εἰς ἀπόστασιν 0,35 μ.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν... πρὸ τῆς 1920 ἔγινετο μὲ τὸν
 κασμάν... (κασμάν)... Μετὰ τὸ
 1936 μέχρι τὸ 1960 ἐπίσης μὲ κασμάν...
 Μετὰ τὸ 1960 μὲ ἄροτρον...

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....
 Ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα
 ἐγένετο ἀπὸ ἄγριο τριφύλλι πού ἐγένετο
 μόνο τὴν εἰς λιβάδια καὶ ἐθερίζετο μὲ
 πόσαν... Εἰδικὴ καλλιέργεια δὲν ἐγένετο.
 Ἡ ξήρανσις ἐγένετο ἐπὶ τῇ πόσῃ καὶ κοπῇ
 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόψ-
 σαν κ.ἄ.)... Ἐθερίζετο ὁ σανὸς τοῦ Ἀγνιστοῦ
 Ἐθερίζετο μὲ πόσαν -
 (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... *ἢ ξήρανσις τῆς σακτοῦ*
ἐγένετο ἐπὶ τόπον. Δὲν ἐβένετο ὁ
σανός. Ἐποδοθεῖτο ἀγκυλῇ, σέ εχοινί
καὶ ἐμεταφέρετο εἰς ἀχυρῶνα. -

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Ἡ μεταφορὰ τῶν δεματιῶν ἐγένετο
με' τοῦ ὠμον. Συνεκεντρώνοντο εἰς τό
ἀλώνι.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

Ὁ χώρος ὅπου ἐποδοθετοῦντο πρὸς ἀλω-
νισμού ἐπὶ τόπου θεμωνιά. Ἡ τοποθέτησις
ἐγένετο κυκλικῶς με' τοὺς βράχους πρὸς τὴν μέσην.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Πάντοτε ὁ χωρισμός τῆς καρπῆς
ἐγένετο εἰς τό ἀλώνι καὶ οὐκ εἰς
ἄλλον ἑστῶτα.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

Τὸ ἀλώνι κατεσκευάζετο εἰς τὴν
αὐλὴν τῆς οἰκίας.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενεάς, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

*Κάθε οἰκογένεια εἶχε μόνον τῆς. Χαριστά
τὸ ἀλώνι.*

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

*ἀρχίζει ἀπὸ 1^{ης} Σεπτεμβρίου καὶ ἔληξε περίπου
ἐπὶ 25^{ης} Σεπτεμβρίου.*

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Τὸ ἀλώνι ἦτο χωματάλωνο. περιγραφή

Ἰσοπέδωσις καὶ ἀφαιρέσις τῆς χόρτης.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βρῶν
καὶ ἀχύρων)..... *π.ρ.τ. 1920 ἐγένετο μόνον*

Ἰσοπέδωσις καὶ ἀφαιρέσις τῆς χόρτης. ἔνευ

ἐπαλείψεως πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλωνισμού

ἐπαλείψεως πρὸ τῆς 1^{ης} 1922. ἐγένετο ἐπά-

λείψις διὰ κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων.

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Ὅχι.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

... *Ἀλωνόβυλος δὲν ἐχρησιμοποίηται...*
Τὰ δερμάτια ἐλύοντο καὶ ἐσχορπαῦντο ἐξ...
τοῦ ἁλώνι...

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιστοῦ *ξύλου* στύλος, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενος σπηγερός,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἐρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

... *Τὸ ἀλώνισμα ἐγένετο ἀνεὺ στύλου, μέ...*

... *2 βόες οἱ ὁποῖοι ἐζεύοντο μέ θυγόν α...*

... *ὁποῖος συνεδέετο μέ τὴν δουκάνη μέ...*

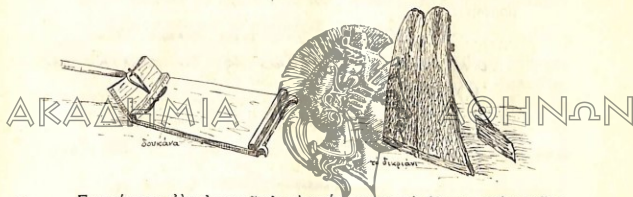
... *ξύλο καὶ κρικόν. Ἐπὶ τῇ δουκάνῃ,*

... *ἐκάθητο ὁ ἀλωνιστὴς καὶ ἐκάνε τροχίαν*

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μέ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιστοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειάς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμολόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχυῶν διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκάνια, δικριάνι, βωλόςυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήσεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυμένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχυῶν τούτων;

Μετά τό 1922 ἐχρησιμοποίητο τό δικριάνι. Ἐλέγετο ὁμαῖς τούκάνι, εἶχε σχῆμα τραπέζιον καρυστόμενον εἰς 2 ἐμήματα ἐκ σανίδων συνδεδεμένων διαστάσεων 1,50 x 0,60 καὶ καλὸν τῶν σανίδων ἐκποδερσύνον σκληροὶ λίθοι. Ἡ κατασκευὴ ἐγένετο ὑπὸ τῶν ἰσθίων.
21
Ἠλωνίζοντο ἐν αὐτοῦ ὅλη τὰ δημητριακά.

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ὁ ἀλωνισμός ἀρχίζει μετὰ τὴν ἀνατολὴν
τοῦ ἡλίου καὶ τελευτᾷ τὴν 2.ῃ 3.ῃ
ἔσταν ἀπογευματινὴν

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Ἐν χρήσει ἦτο καὶ εἶναι τὸ
δικράνι, ἀκριβὲς εἰς τὸ κατωτέρω
εἶδος

Ἡ σήμερον χρησιμοποιεῖται ἡ
νιβτικὴ μηχανή

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μετὰ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ;

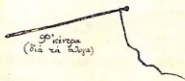
ΝΑΙ

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα)

Ἦτο ἐν χρήσει ἡ ἀλωνόβερρα παύ
ἐλέμετο βέρρα. Εἶχε μῆκος 2,5 μέτρα

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Δὲν ἐρέοντο πολλές στρώσεις, πέρα μόνον
μιά· αἱ ἐλέγετο στρώσιμο -

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Ἐρέγοντο μάλαμα -

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

πρὶν 1920 ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς ἀλώνιζε μετὰ
τῆς οἰκογενείας του

Μετά τὸ 1922 μέχρι 1940 ἀλώνιζαν οἱ
βλάχοι μετὰ ἀλογα καὶ ἐλέγοντο βαλμάδες -

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Οὐδεὶς ἄλλος τρόπος χρησιμοποιεῖτο
πλὴν τῷ αὐτοερέω -

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Δὲν χρησιμοποιήθη οὐδέποτε
ὁ κόπανος· οὔτε πρὶν τὸ 1920, οὔτε μετὰ τὸ 1920
μέχρι бүμερν -

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

..... Δι' οὐδέν... δημητριακόν... ἐγένετο... χρήσις... τοῦ κοπάνου. -

κόπανος τροχίτης

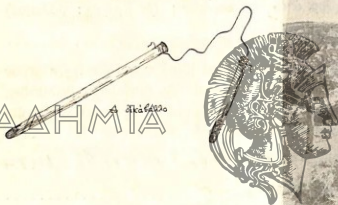

ξύλο καμπύλον διὰ τὸ κοπάνισμα μικρῶν σιμῶν δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἀθήναι

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν ;

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

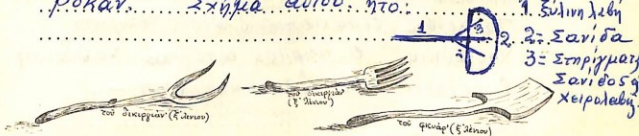
Πρὸ τοῦ 1920. εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων ἐτραγουδοῦντο τραγούδια : 1) Στὴν Ξενιτεῖ Ἐρρασιὸς 2) Στὴν Παναγίαν εὐποτήμι μετὰ τοῦ 1922 ἐτραγουδοῦντο ἑὰ τὸ ἑὸν τραγούδι

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήση ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς). *Ἡ χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς ἐγένετο τὰ ἔσχατα 1914. τὴν ἐπρομηθεύθη ὁ πρῶτος ἐλειτουργῆ με λούρι πρῶτον ἐκείνη εἰς τραπεζ.*
β. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες ἐλέγοντο θωκός (ποντιακὴ ἔκφρασις). τὰ ἐργαλεῖον σωρεύσεως ἐλέγτο ροκάν. σχῆμα αὐτοῦ ἦτο :

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ο σωρός ἦτο ἐπίμηκες.....
Δεν ἐποποδεύετο τίποτε ἐπὶ τοῦ σωροῦ.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφῆσατε τοῦτο.....

Τὸ ἀνέμισμα ἐρέκετο μὲ τὸ λιγμετέραι.
τὸ φτυάρι..... Τὸ λιγμετέρ ἦτο ξύλινον ὡς.....
τὸ ἀνωτέρω εἶμα-
ἐπὶ τοῦ φτυαρίου ἦτο
ξύλινον. —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶς (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Λιχνίζουκ ἄνδρες καὶ γυναῖκες.....
Εἰδικοί λιχνισταί θέν ἐπηρειμοποιοῦντο.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων ἐλέγοντο
Χουζούκια..... Ο καρπὸς ἀπό τὰς Χορδούκις
ἐχαρίζετο διὰ ἀλώνοκοσκύνων. —

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξὶς τῶν ζῶων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

..... Δεύτερον· ἐξάνεμα· δευ. ξεουνηθ. δευ. οὐκ
..... πρὸ τοῦ 1920 οὐκ μετὰ τοῦ 1920 μέχρι 1968. —
.....
.....

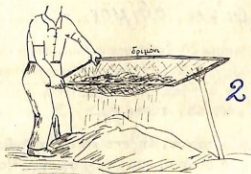
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

..... Ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ χονδρά
τεμάχια (χουζούκια) ἐγένετο διὰ κοσκίνων
πάν· ἐλέγκτο· ἐξάνεμα κόσκινα, δερμάτινη ἢ ξυλενεδένι.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσμί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δριμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) ... *Ο. ἀποχωρισμός...*

Τῶν ξύλων οὐσίῳ γένετο μέ. κόσκινον δερμά...

Τινον ἢ ἀπὸ βενέκε μέ. μικράς. ὅπας. ὡς. τό...

ἔχημα. 1. Ἐπίσης. ἔχρησιμα παιεῖτο. μέχρι...

Τῶν 1954 καὶ κόσκινον ὡς. τό. ἔχημα. 2.

Ἀπαντᾷ ἐλέγοντο. ἑλωνοκόσκινα. —

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Ο. καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν. Σωρεύεται μέ. ξύλινον φτυάρι. Δὲν ἐχαράσσετο.

Τὸ σταυρὸς. Οὐδὲν ἐμπηγνύοντο εἰς τὴν κορυφὴν. Τὸ ἴδιον γίνεται καὶ μετὰ...

Τὸ 1922.

- 8) Ἀλλὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Οὐδὲν ἐθίμαν. —

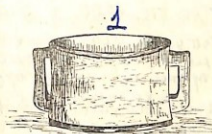
γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Μέχρι τοῦ 1920 κατεβάλλοντο ἢ δεκάτη. Μετὰ τοῦ 1922 ὅχι.
Ἡ δεκάτη ἐβλήτετο οὐκ εἰς εἶδος ἀλλὰ εἰς χρήμα.
Ὁ θετηκιστὴς ἐκτιμοῦσε τὴν θεμνιὰ καὶ ἀναλόγως
ἐπλήρωνε ὁ εὐσέχρεος.

μισκοῦλε

κουτίον

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΝΑΙ
ἐπληρώνετο εἰς χρήμα

Τὸ ἀλώνισμα τὸ ἐκτελεστον μετὰ τοῦτον

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρον τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

... ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς μέτρον τὸ κουτίον, χωρη-
τικότητος 6 ὀκάδων.

... τὸ ἐκχῆμα τοῦ ἦτο ἔκριθον ὡς τὸ ἀνωτέρω 1

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) ... Ὁ καρπὸς ἀπεθηκεύετο εἰς ..

τὴν οἰκίαν ἐντός θυρίδων δοχείων ἐὰν ποτὶ
ἐλέγοντο ἀμπάρια.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... *Τό ἄχυρον ἀπεθνήσκειτο*
εἰς κτήριον πλησίον τῆς οἰκίας, το δοῖν...
ἐλόγιστο ἀχυρῶνα. —

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Πρὸ τῶ. 1920. ἡ διαλογή τοῦ σπόρου ἐγένετο
ἀπὸ τοῦ συνόλου ἐλοκήσαντες τῆς παραμικρῆς
μετὰ τὸ ἀλώνισμα.
Μετὰ τὸ 1922 ἐγένετο ἡ διαλογή με' εἰδικό
μηχανήμα γερόμενον μπουράτο. —

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

..... *ΟΧΙ. —*

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπεράς 23 'Ιουνίου (Κληδόνου), 'Αποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ 'Ιούδα), ἑσπεράς τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Οὐδὲν ἔθιμον πυρᾶς ἐκ τῶν κατωτέρω
ἐσυνηθίζετο πρὸ τῶ. 1920 καὶ μετὰ τὸ
1920 μέχρι τῶ. 1969. —

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ;

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ᾠδαί, ᾠσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

.....

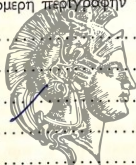
- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Πολύμυλος Κοζάνης

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Διά τὸ χρονικόν διάστημα μετὰ τὸ 1920

Σελὶς 1

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟ 1922

Ερώτησις 1. Εἰς τὸ χωρίον Πολύμυλος Κοζάνης ἔνθα ἔγκει-
στάθησαν οἱ πρόσφυγες τὸ 1922, περιοχαὶ προκρί-
νόμεται διὰ ὅποράν εἶναι:

α) Περιοχὴ Τσεκούρικ

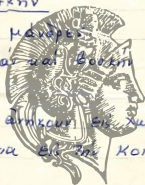
β) Περιοχὴ Κάμπος

Διὰ Βοσκήν

α) Περιοχὴ Μάνδρες

Διὰ περιοχαὶ διὰ ὅποράν καὶ βοσκήν εἶναι χωρισταί.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Ερώτησις 2. Τὰ κτήματα ἀνηκούσιν εἰς χωρικοὺς
τὰ βοσκοτόπια εἰς τὴν Κοινότητα.

Ερώτησις 3. Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν μέχρι θανάτου -

Σελὶς 2

β' 1) Οἱ κάτοικοι ἀδικοῦνται μέτῃ γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

2) Οἱ τεχνῖται ἀδικοῦνται παραλλήλως καὶ μέτῃ γεωργίαν

γ' 1) Σήμερον μεγάλα κτήματα ἢ μοναστήρια εἰς τὸ χωρίον
οὐκ ὑπάρχουν.

6.) Σήμερον μερικοὶ τοῦ νέου δι' ἀνείρεσιν ἔργασιν μεταβαίνον
εἰς Βέροιαν, Θεοφίκην, Δ. Γερμανίαν.

Σελὶς 6

8 α) Διὰ τὸ ὄργανον ἐκτός αὐτοῦ τὰ Βόσκα καὶ ἄλλα, χρησιμοποιοῦνται

σήμερα και θεμελιώ μηχανήματα (τρακτέρ).

Σελίς II (κεφάλαιον Θερμικός)

Ερώτησις 1 Από εό 1954 ήρχισεν ή χρόσις ήν θερμική μηχανή

Σημείωσις

4) Οί κάτοικοι τῷ χαρίν εἶναι ἕπαντες πρόχρυς καταρόμενοι
ἐν αἰκίῳ τοῖς (τραπιδούκῃ).

Κατήκῃσαι εἰς τό χαρίν πολύμυλος κοράντι μετά τό εἶος
1922.

Αἱ πληροφορίες ἀφοροῦν τῇ παχιδύτῃ εἰς ήν
κατήκῃσαι πρό τῷ 1922 καί τῇ ἀλλαγῇ αἰνιγῇ ἐπὶ τῷ
μετά τό 1922. εἰς τῷ πολύμυλος κοράντι. —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2) Ἡ συναγωγή ἐγένετο ἀπό 10-17. Δεκεμβρίῳ 1969 εἰς τό
χαρίν πολύμυλος κοράντι ἀπό τῷ ἐπιλογίῳ θυφύλῳ
Αλξίου Βαίου ἀπὸ ἀντικῇ ἐσχολίῳ —